А Н А Л И З

на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Долна баня, Софийска област

(по чл. 196, ал. 1 на Закона за предучилищно и училищно образование и чл.5 от Наредбата за приобщаващото образование)

I. Въведение

1. Законови основания за разработване на анализа, съгласно Закона за предучилищното и училищното образование /ЗПУО/.

Анализът на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на територията на община Долна баня е разработен в съответствие с изискванията на Закона за предучилищното и училищното образование /ЗПУО/. Той определя образованието като национален приоритет, който се гарантира чрез прилагането на основополагащи принципи:

- равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик;
- равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование;
- запазване и развитие на българската образователна традиция;
- хуманизъм и толерантност;
- съхраняване на културното многообразие и приобщаване чрез българския език;
- иновативност и ефективност в педагогическите практики и в организацията на образователния процес въз основа на научна обоснованост и прогнозиране на резултатите от иновациите;
- прозрачност на управлението и предвидимост на развитието на предучилищното и училищното образование;
- автономия за провеждане на образователни политики, самоуправление и децентрализация;
- ангажираност на държавата, общините и юридическите лица с нестопанска цел, работодателите, родителите и други заинтересовани страни и диалог между тях по въпросите на образованието.

В съответствие с чл. 196 от Закона за предучилищното и училищното образование Областният Управител организира разработването на Областна стратегия за личностно развитие на децата и учениците въз основа на разработен Анализ на потребностите от подкрепа във всяка община на територията на областта и приет от Общинския съвет.

2. Цел и обхват на документа.

Основната цел на анализа е определяне на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на територията на община Долна баня. Законът за предучилищното и училищното образование внася нови елементи в нашето образование като регламентира приобщаващото образование като неизменна част от правото на образование и въвежда осигуряването на условия за предоставяне на подкрепа /обща и допълнителна/ за личностно развитие на децата.

Подкрепата на личностното развитие в системата на предучилищното и училищното образование, осъществявана от образователните институции /детски градини, училища, центрове за подкрепа на личностното развитие, специализираните обслужващи звена/ се основава на самостоятелно разработени и прилагани политики, чиито основни принципи са:

- изграждане на позитивен организационен климат чрез създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост към всички участници в образователния процес;
- утвърждаване на позитивна дисциплина, върху основата на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите, превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях.
- развитие на училищната общност, съгласно идентифицираните предизвикателства, цели и дейности.

Целта на Анализа е чрез поставените задачи подкрепата за личностно развитие да се предоставя на всяко дете и ученик, като осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им, но и да е в съответствие с индивидуалните им образователни потребности.

Съгласно чл. 176 на Закона за предучилищното и училищно образование (ЗПУО) подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици и цели да осигури:

- съответствие с индивидуалните им потребности;

-подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им;

- осъществяване на подкрепата за детето и ученика най-близко до мястото, където живее и учи.

3. Методика и участници в процеса на разработване на анализа.

За изготвяне на Анализа са използвани количествени и качествени методи за събиране на статистическа информация от институциите в община Долна баня. След получаване на статистическите данни е направена оценка, за да се открояят проблемните места и да се определят съответните потребности от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

В разработването на този Анализ са включени представители на Общинска администрации, на СУ „Н. Рилски”, на ПГ „Хр. Ботев”, на ДГ „Ю. Гагарин”, със задача да разработят Анализа.

II. Състояние и предизвикателства: последните три години.

1.Структура на образователната система на общината. Общинска мрежа от детски градини, училища и обслужващи звена за учебната 2019/2020г.

На територията на община Долна баня, разположена в Югозападна България, са разположени град Долна баня и с. Свети Спас.

В община Долна баня има добре развита образователна структура и чрез политиката, която провежда общината се създават условия за осигуряване на равен достъп до детска градина, предучилищна подготовка и качествено образование за всички деца и ученици. На територията й съществуват три учебни заведения: Средно училище „Неофит Рилски”, Професионална гимназия „Христо Ботев” и Детска градина „Юрий Гагарин” – всички се намират на територията на град Долна баня.

2.Демографска картина и тенденции.

Населението на община Долна баня по постоянен и настоящ адрес през последните три години по данни на служба ГРАО при община Долна баня е:

година	Постоянен адрес	Настоящ адрес
2017г.	4869	4842
2018г.	4852	4825
Към 15.10.2019г.	4833, от които 1009 деца	4795

Състоянието на демографските процеси е свързано с влиянието на множество фактори от икономическо, социално и здравно естество, като и засилените миграционни процеси. Възрастовата структура на населението също се влияе от промените в раждаемостта, смъртността и миграцията.

Демографската картина в община Долна баня следва тенденциите в развитието на демографията на страната като цяло. Тенденцията е към намаляване броя на населението.

По данни от ГРАО през 2012г. са родени 55 деца, които трябва да са в първи клас през учебната 2019/2020г. А раждаемостта през последните три години е съответно: 60 деца през 2016г., 46 деца през 2017г., 49 деца през 2018г. и 47 деца към 15.10.2019, което показва намаляване на раждаемостта в сравнение с 2016 г. и запазване на тенденцията за 2017 г., 2018 г. и 2019 г.

3.Брой групи, деца, педагогически и непедагогически персонал по детски градини, изградена достъпна архитектурна среда.

На територията на община Долна баня работи една Детска градина „Юрий Гагарин”, където през учебната 2019/2020г., са обхванати 205 деца, в 8 групи. Педагогическият персонал е 12 броя, включително 1 директор, а непедагогическият - 17 броя.

Тук няма изградена достъпна архитектурна среда, но и към момента не е необходимо изграждането ѝ, тъй като в учебното заведение се обучава едно дете със СОП, за което няма необходимост от изграждане.

4.Брой групи, деца, педагогически и непедагогически персонал по училища, изградена достъпна архитектурна среда.

В СУ „Неофит Рилски” общия брой на учениците е 417, съответно от 1 до 4 клас- 169 бр., от 5 до 7 клас- 133 бр. и от 8 до 12 клас- 115 бр., разпределени в 20 паралелки. Педагогическият персонал е общо от 37 души, в това число 1 директор и 1 заместник директор. Непедагогическият персонал е общо 9 души.

В ПГ „Христо Ботев” учениците от 8 до 12 клас са 91 броя в дневна форма на обучение и 24 броя във вечерна форма на обучение, разпределени в 6 паралелки. Педагогическият персонал е общо от 13 души, в това число 1 директор и 1 главен учител. Непедагогическият персонал е общо 6 души.

В училищата на територията на община Долна баня няма изградена достъпна архитектурна среда, но и към момента не е наложащо изграждането ѝ.

5.Обслужващи звена на територията на община Долна баня няма изградени.

III. Анализ на Потребностите от подкрепа за личностно развитие, осъществяване в училищата, детските градини и центрове за подкрепа за личностно развитие.

1.Деца и ученици

1.1 Брой ученици с изявени дарби, класирани на призови места в национални и международни конкурси, олимпиади и състезания 2016/2017г., 2017/2018г. и 2018/2019г.

- Съгласно подадени справки от учебните заведения през 2019 година учениците от СУ „Неофит Рилски”, са участвали в Републиканско първенство по футбол за момчета, като са се класирали на IV място. Отново през 2019 година в Зоналните първенства, момичетата и момчетата от 5 до 7 и от 8 до 10 клас, са се класирали на призовото II място по бадминтон.

1.2 Брой деца и ученици в риск

- По данни от отдел „Закрила на детето”- ИРМ Долна баня към Дирекция „Социално подпомагане”-Ихтиман деца и ученици в риск за последните три години на територията на община Долна баня са:

2017г.	**2018г.**	**2019г.**
43 бр.	69 бр.	50 бр.

1.3 Деца и ученици със специални образователни потребности /СОП/, които се обучават интегрирано в общообразователните училища.

По данни от учебните заведения на територията на община Долна баня деца и ученици със специални образователни потребности /СОП/, които се обучават интегрирано в общообразователните училища са:

2016/2017г.	**2017/2018г.**	**2018/2019г.**
10 бр.	14 бр.	15 бр.

1.4 Ученици с множество и тежки увреждания, чието обучение в условията на общообразователните училища е неприложимо - тук се посочват ученици от помощните училища, ученици със СОП, които се обучават в индивидуална форма, тъй като увреждането не позволява дневна форма на обучение.

На територията на община Долна баня няма ученици с множество и тежки увреждания, чието обучение в условията на общообразователните училища е неприложимо.

2.Състояние и предизвикателства пред общата подкрепа за личностно развитие /описание на наличните форми на обща подкрепа и място на провеждане/ 2019/2020г.

Съгласно чл. 178, ал. 1 от ЗПУО, общата подкрепа за личностно развитие включва следните компоненти и трябва да се прилага в съответните институции:

КОМПОНЕНТ	МЯСТО НА ПРОВЕЖДАНЕ
екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти	Всички институции
допълнително обучение по учебни предмети при условията на този закон	Само училища
допълнителни модули за деца, които не владеят български език	Само детски градини
допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;	Само училища
консултации по учебни предмети	Само училища
кариерно ориентиране на учениците	Всички институции
занимания по интереси	Всички институции
библиотечно-информационно обслужване	Само училища
грижа за здравето	Всички институции
осигуряване на общежитие	Училища и общежития
поощряване с морални и материални награди	Всички институции
дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение	Всички институции
ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения	Всички институции
логопедична работа	Всички институции

На нивото на детската градина и училището, общата подкрепа свързва всички услуги, които представляват базисни грижи за физическото, психичното и социалното благополучие, мотивиращи и развиващи интересите и дейностите на децата и учениците и се прилагат в различна степен и в трите учебни заведения на територията на община Долна баня.

Общата подкрепа отговаря преди всичко на нуждата от превенция и навременно разпознаване на трудности в ученето при децата и учениците, както и на нуждата от разпознаване на дарбите на децата. Тук задача на учителя е да систематизира наличната информация за детето (портфолио, тест за училищна готовност, входно ниво, текущи оценки, наблюдение). В

рамките на общата подкрепа учителят обобщава информацията и наблюденията си, за да организира преподаването съобразно потребностите, стиловете на учене, силните страни на децата и учениците. По този начин учителят може аргументирано и навреме да посрещне със своето преподаване първите признаци на затруднения в ученето на всяко дете, както и да отдели допълнително внимание на децата, които се развиват в конкретна област на знанието, спорта или изкуствата, така че те да разгърнат своя потенциал. Освен да планира работата в клас, като се основава на систематизирана информация, учителят целенасочено организира консултациите си, часовете по интереси, допълнителното обучение.

Общата подкрепа включва и всички онези допълнителни дейности, които помагат на децата и учениците да се развиват и учат: дейности за мотивация, допълнително обучение, превенция на психичното здраве, превенция на насилието и тормоза, училищна политика за позитивна дисциплина, кариерно консултиране, здравна грижа, асистиране и др., които се изпълняват от помагащи и допълнителни специалисти в детската градина и в училищата, както и от неспециализирания персонал.

Вид на дейността по осигуряване на обща подкрепа по учебни заведения:

В **ДГ „Ю. Гагарин”** дейности по обща подкрепа за личностно развитие, съгласно чл. 178, ал. 1 се прилагат по конкретно по:

- т. 1 - екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- т. 2. - допълнително обучение по български език чрез участие в проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ ;
- т. 7 - занимания по интереси: провеждат се групови занимания по народни танци и лека атлетика
- т. 9 - грижа за здравето: има кабинет с медицински специалист;
- т. 12 - извършват се дейности по превенция на насилието, съобразено с възрастта на децата.
- т.14 - логопедична работа за деца със специални образователни потребности.
- Партньорство и взаимодействие с ЦОП, ЦРДУ, АСП, Обществен съвет.

В **СУ „Н. Рилски”** дейности по обща подкрепа за личностно развитие, съгласно чл. 178, ал. 1 се прилагат:

- по т. 1 и 2 – осъществяване на екипна работа между класен ръководител, ресурсен учител, психолог и логопед, както и допълнително обучение по учебните предмети са част от ежедневната работа на преподавателите спрямо децата и учениците.
- по т. 4 и т. 5 - има график за провеждане на консултации с учителите по учебните предмети.

- по т. 6 – провежда се кариерно ориентиране на учениците.
  - по т. 7 - създадени са и групи по интереси: „БЕЛ“, „Вокални групи“, „Роботика“, „Футбол“;”Математика””Народни танци”, „Английски език”.
  - по т. 8 - в СУ „Н. Рилски” има библиотека с художествена и учебна литература, която се ползва от учители и ученици. Както и компютърни кабинети с 20 компютъра и интернет.
  - по т. 9 – в училищната сграда е обособен медицински кабинет с медицинска сестра за полагане на здравни грижи.
  - по т. 11 - за учебната 2019/2020г. има 5бр. ученици, получаващи стипендии за постигнати отлични образователни резултати; 4бр. ученици– стипендии за ученици без родители и 12 ученици със социални стипендии. Осен това при провеждане на различни състезания, викторини се дават награди за постигнати резултати.
  - Училището разполага с ресурсен кабинет с ресурсен учител, логопед и психолог.
  - Партньорство и взаимодействие с ЦОП, ЦРДУ, МКБППМН, ДПС, Обществен съвет, Училищен парламент., образователни и здравни медиатори. Включване на родители в училищните прояви.
  - Включване в проекти-„Подкрепа за успех”,” Културните институции като образователна среда”, „С грижа за всеки ученик”
  - т. 12 - извършват се дейности по превенция на насилието, съобразено с възрастта на учениците.

В **ПГ „Хр. Ботев”** дейности по обща подкрепа за личностно развитие, съгласно чл. 178, ал. 1 се прилагат:

- по т. 1 и 2 – осъществяването на екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти, както и допълнително обучение по учебните предмети са част от ежедневната работа на преподавателите спрямо учениците.

- по т. 4 и т. 5 - има седмичен график за индивидуални консултации с учителите по общообразователните предмети.
- има две групи за подкрепа на деца с образователни затруднения /по проект „Подкрепа за успех/: групите са по информационни технологии и история и цивилизация.
- по т. 7 - създадени са три групи занимания по интереси: „Екологично образование и здравословен начин на живот“, „Изкуства и култура“, „Спорт“.
- по т. 8 - в ПГ „Хр. Ботев” има библиотека с над 4000 тома художествена и учебна литература, която се ползва от учители и ученици. Както и компютърен кабинет с 11 компютъра и един лаптоп, интернет.
- по т. 11 - за учебната 2019/2020 г. има 5 бр. ученици, получаващи стипендии за постигнати образователни резултати; 3 бр. ученици, получаващи стипендии за подпомагане на ученици с трайни увреждания; 5 бр. ученици– стипендии за ученици без родители; 4 бр. ученици – стипендии за подпомагане достъпа до образование и предотвратяване на отпадането.

В изпълнение на чл. 178, ал. 1, т. 12 от ЗПУО дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение - детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие са длъжни да осъществяват тези дейности, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес, като видовете и съдържанието им са подчинени на общата училищна политика и се разработват самостоятелно от училищната общност (ЗПУО чл. 185).

Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение реализира и **Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните при община Долна баня**. Създадена е практика Местната комисия да работи в тясно сътрудничество с ръководствата и педагогическия състав на училищата от община Долна баня с оглед ранно предотвратяване на девиантно поведение сред подрастващите. Основно работата в училищата се осъществява от обществените възпитатели и секретарят на Местната комисия. Обществеият възпитател съдейства за корекция на асоциално/рисково поведение, работи с деца, които са в рискова семейна или приятелска среда или са застрашени от отпадане от училище, оказва при нужда социална или възпитателна подкрепа.

Поддържа се близък контакт с училищното ръководство и се набира информация за ученици с девиантно и/или агресивно поведение и

проблеми с общуването, социално занемарени деца, деца предразположени към противообществени прояви, деца живеещи в рискова среда.

Превантивната си дейност Местната комисия извършва в две основни направления: от една страна организиране на информационни кампании по различни теми като превенция на употребата на психо-активни вещества, на насилието и агресивното поведение, трафика на хора, тормоза в училище, превенция на дискриминацията и проява на толерантност, повишаване правната култура на децата и учениците; и от друга страна пряка консултативно-възпитателна работа с децата под формата на индивидуални консултации и беседи.

3.Състояние и предизвикателства пред допълнителната подкрепа за личностно развитие /описание на наличните форми на допълнителна подкрепа/2018/2019/

Смисълът на допълнителната подкрепа е да се осигури допълнителен и различен ресурс, а за децата, които не могат да отговорят на изискванията на учебната програма - начин за достойно преживяване за учене, научаване и участие в естествената им социална среда, съобразно техните оптимални възможности. Основна функция на допълнителната подкрепа е да отговори на различните индивидуални потребности за обучение, които изискват включване на разнообразни ресурси във и извън детската градина и училището. Те се реализират на базата на оценените образователни потребности за всяко дете и ученик с нужда от допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие съгласно чл. 187 на ЗПУО е насочена към четири групи деца и ученици: със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания и включва:

- работа с дете и ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
- ресурсно подпомагане.

Дейностите, които при необходимост не биха могли да се извършват самостоятелно от всяко училище, а изискват координирана общинска политика са:

- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания.

Към настоящия момент на територията на община Долна баня в СУ „Н. Рилски” се прилага допълнителна подкрепа за личностно развитие на:

- 12 броя деца, обхванати във форми на допълнителна подкрепа; 1 ученик на индивидуална форма на обучение
- вид на дейността по осигуряване на допълнителна подкрепа: ресурсно подпомагане.

4.Подкрепа за личностно развитие, осъществявана в Центровете за подкрепа на личностното развитие и Центрове за специална образователна подкрепа /Помощни училища/

На територията на община Долна баня няма разкрити Центровете за подкрепа на личностното развитие и Центрове за специална образователна подкрепа /Помощни училища/

4.1 Социални услуги в подкрепа на личностното развитие на учениците и децата - Центрове за обществена подкрепа, Дневни центрове за деца с увреждания, Центрове за социална интеграция и рехабилитация на деца с увреждания и др. Представяне на извършваните дейности.

На територията на община Долна баня активна дейност развива **Център за обществена подкрепа,** който реализира дейности по следните програми:

1.Програма „Подкрепа и консултиране на семейства от общността”:

1.1..Индивидуално консултиране,

1.2..Семейно консултиране,

1.3..Социално консултиране.

2.Програма „Превенция на рисково поведение на деца и младежи от общността”:

2.1. Образователни програми за покриване на образователните дефицити на детето,

2.2. Групови програми по интереси за приобщаване на децата в риск към училищната среда,

2.3. Групови обучения по различни теми включващи информация за правата, задълженията на гражданите и санкциите при нарушаването им,

2.4. Предоставяне на информация по въпросите на насилието /физическо, психическо и сексуално/, пренебрегването и агресивното поведение,

2.5. Групови обучения свързани с трафика на хора и сексуалната експлоатация,

2.6. Групови обучения за опасностите и последиците от употребата на наркотици, алкохол и тютюнопушене,

2.7. Групови и индивидуални обучения за здравна грижа и хигиенни навици, полово възпитание и безопасен секс, лична отговорност и вземане на решения.

3. Програма „Индивидуална и групова работа с деца и младежи ,настанени в резидентни услуги”,

3.1. Изготвяне на оценка на потребностите и при необходимост на индивидуален план за развитие на умения за самостоятелен живот,

3.2. Провеждане на групови обучения - теоретична част,

3.3. Провеждане на групови обучения - практическа част,

3.4. Групова работа и обучения за развитие на умения за самостоятелен живот,

3.5. Психосоциално консултиране с оглед развитие на умения за себеразбиране и адекватна самооценка, формиране на увереност за личностен растеж, развитие на умения за жизнено планиране,

3.6. Професионално консултиране - изследване и актуализиране на професионалната ориентация и развитие на умения за трудова заетост,

3.7. Развиване на творчески способности - тематични ателиета.

4. Програма „Превениция на изоставянето /разделянето на деца от биологичното им семейство настанянането им в алтернативна грижа”

5. Програма „Реинтеграция в биологичното семейство на деца настанени в алтернативна грижа/настанени в резидентнти услуги и в приемни семейства”.

6. Програма „Подкрепа на приемната грижа на местно ниво”.

7. Програма „Подкрепа на осиновяването“.

8. Програма „Превенция на отпадането от училище. Работа с деца ,отпаднали или в риск от отпадане от училище и техните семейства“

9.Програма „Работа с деца ,жертви на насилие и техните родители”

10.Програма „Работа с деца с поведенчески проблеми и техните семейства

11. Програма”Превенция на ранните бракове”

12 Програма „Програма за ранно детско развитие,семейно консултиране и подкрепа”

13. Програма „Трудотерапия“.

14. Лятна програма „Твори, играй, мечтай”,

Центърът за работа с деца на улицата реализира следните програми:

1.Програма „Ограмотяване“ - Учебните програми са предназначени за обучението на деца в Център за работа с деца на улицата. „Ограмотяване" е процес на обучение за достигане на общообразователния минимум по учебният предмети „български език и литература", определен за начален етап на основно образование. В този смисъл постигането на очакваните резултати от обучението, определени в учебните програми, осигурява възможност за реализиране на държавните образователни изисквания за учебното съдържание по съответните учебни предмети за начален етап на основното образование. Тази програма дава възможност на децата да преодолеят пропуските в знанията си и да се върнат в училище в съответния клас. Заниманията в Центъра се извършват с учебни средства, съобразени с особеностите на целевата група или с адаптирани към потребностите на децата учебни материали. Обучението може да се осъществява диференцирано и индивидуално, т.е. в зависимост от показаните умения при изпълнението на теста за входно равнище.

2.Програма с методически указания за „Духовно развитие и формиране на социални умения у деца от ЦРДУ“ - Тематиката на програмата включва широк съдържателен комплекс от основните направления в развитието и възпитанието на детската личност. Програмното съдържание е структурирано в 10 тематични направления, диференцирани в два основни раздела.

I раздел „Духовно развитие” обхваща формирането на базови знания и умения в сферата на ценностите, общите способности на личността, социалните норми. Тук са включени тематични направления: нравствено възпитание, естетическо възпитание, развитие на качества на мисленето, правно и гражданско възпитание.

II раздел „Формиране на социални умения” включва възпитателно съдържание, прагматично ориентирано в областта на формирането на ключови социални умения, необходими за пълноценно общуване, социализация, социална адаптация и интеграция, самоконтрол, грижа и отговорност за собствения живот и личностно израстване, постигане на социална зрялост. Във втория раздел са представени тематичните направления: комуникативни умения, знания за живота, грижи за себе си, трудово възпитание и професионално ориентирате, полово възпитание и подготовка за семеен живот, здравно възпитание. Така подготвеният модел

на програмата е разработен в 3 варианта на тематично и съдържателно конкретизиране, предназначени съответно за 3 възрастови категории :

- Модул А - начална училищна възраст, 1-4 клас;
- Модул Б - средна училищна възраст, 5-8 клас;
- Модул В - горна училищна възраст, 9-12 клас.

3. Програма „Здравно образование и култура“.

3.1. Профилактична дейност.

3.2. Противоепидемична дейност.

3.3. Здравно-образователна дейност.

3.4. Осъществяване на долекарска помощ при спешни случаи.

4.Програма „Огрaмотяване и подготовка за училище“.

5.Програма „Нежелана бременност“ - подкрепа за подобряване на родителската грижа и социалните ресурси на семействата**.**

6.Програма „Превенция на ПАВ“ - да разясни на децата какво представляват наркотичните вещества, как може семейството да участва в програми за превенция. Целта е даване на повече информация за психоактивните вещества, за тяхното отрицателно влияние, до какво всъщност водят те.

7.Програма „Превенция на насилието“

- Преодоляване на социалните и психологически проблеми в семейството.
- Преодоляване на неподготвеността на родителите за справяне с проблемите на децата.
- Повишаване на социалната компетентност при ромската общност.
- Социална изолация на децата в риск.
- Проблемна социализация на децата.
- Търсене на пътища, средства, начини за ограничаване на агресивните прояви на децата.

8.Програма „Професионално ориентиране на деца над 12 години“ - Професионалното ориентиране при деца на възраст от 12 години е от изключителна важност за тяхното бъдещо развитие и целенасоченост. Много важна роля при сформирането на нагласа у децата за професия, изиграват техните желания, интереси, любими занимания и умения. Основното на което ще наблегне тази програма е категоризиране на определени умения и желания за работа при всяко едно от децата. В основата на тази програма заляга нуждата от консултиране с юношите за тяхното бъдещо ориентиране в определена професия. Те трябва да разберат, че един от най-важните избори в нашия живот, е именно изборът на професия, който избор ще предопредели по нататъшното развитие на всяко едно дете.

9.Програма „Индивидуално и групово психологическо консултиране и подкрепа на деца и родители“.

10.Програма „Превенция на тютюнопушенето“.

11.Програма „Управление на конфликти и поведение в конфликтни ситуации”.

12.Програма „Предавани по полов път болести“.

13.Програма „Умения за самоопознание“.

14.Програма „Употреба и злоупотреба с алкохол“.

15.Програма „Креативни занимания“.

16.Програма „Монтесори – направление сензорно развитие и практическо обучение.

17.Програма „Монтесори – направление развитие на речта и математиката.

4.2. Дейности на неправителствени организации, читалища, спортни клубове в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.

На територията на община Долна баня е изграден и функционира ***„Спортен комплекс Долна баня”***, където всички жители и гости на общината могат да спортуват и прекарват свободното си време. Комплексът има основно и помощно футболно игрище, писта за бягане, поле за дълъг скок, баскетболно и волейболно игрище, детска площадка и тенис кортове. Освен това има монтирани маси за тенис на маса и фитнес уреди на открито, както и открит плувен басейн.

На територията на община Долна баня активна дейност с децата развива ***Народно читалище „Рила-1898”.*** Там се предлагат разнообразни занимания, като посещението е безплатно и по желание на децата. Създадени са и функционират следните дейности:

- Детски хор „Рилско ехо”, където участват 12 деца на възраст от 6 до 13 години.
- Школа по рисуване: 10 деца.
- Модерни танци: 30 деца.
-
- Латино танци: 15 деца
- Школа за фолклор с пресъздаване на обичай и народни танци: 30 деца.
- През лятото се организира лятно кино.
- Децата през лятната ваканция посещават библиотеката, като участват в работилници, в които се организира и детска читалня. Отбелязват се и бележити дати.
- По повод седмицата на четенето и първия учебен ден се организират забавни и познавателни детски

игри: „Мисли, търси, реши”, „Открий съкровището” и „Забавен многобой”.

- За Великден има работилница за писани яйца.
- В края на годината се провежда и традиционното украсяване на сурвачки, като всяка година желаещите да участват се увеличават. Целта е да се украсят както в миналото с естествени материали: вълна, сушилки, пуканки и т.н.

През годината се организират мероприятия за ученици от начален курс за различни годишнини и празници, като се използват интерактивни методи за привличане на тяхното внимание и информираност с изготвяне на витрини, рекламни брошури, четения и прожекции на филми.

IV. SWOT АНАЛИЗ

Силни страни	Слаби страни
• Създадени са условия за удовлетворяване на интересите, желанията и потребностите за личностно развитие на децата и учениците в свободното време; • Подкрепа и развитие на творческите заложби на децата и учениците през свободното им време и участие в културния календар на общината; • Педагогическият състав е с добра квалификация и опит; • Наличие на логопед и психолог; • Наличие на кадри, преминали въвеждаща квалификация за работа с деца със СОП, в риск, с проблемно поведение; • Наличие на ресурсен учител в СУ; • Към момента има сформиран Екип за предоставяне на подкрепа за личностно	• Нисък стандарт за 1 ученик, който в рамките на бюджетната година не се развива и актуализира; • Слаб интерес от развитие и обучение на част от учениците и техните родители; • Недостатъчно средства за стимулиране развитието на творческите заложби на децата и учениците през свободното им време; • Демотивация за учене от ниското заплащане на висококвалифицирания труд; • Недобро отношение на обществото към образованието и училището като цяло; • Отрицателно влияние на социалната, информационната и неформалната среда и медии върху възпитанието на учениците и мотивите за учене; • Липса на изградена достъпна архитектурна среда; • Липса на специално оборудване, дидактически материали при

развитие /ЕПЛР/ в СУ „Н. Рилски”;	евентуално бъдещо наличие на деца с тежки увреждания;
Възможности	**Заплахи**
• Създаване на подходяща образователна среда и оборудване за подкрепа и развиване на способностите и уменията на учениците в съответствие с държавните образователни стандарти; • Изграждане на достъпна архитектурна среда; • Подпомагане на даровити деца; • Продължаване на квалификацията на персонала на учебните заведения за работа с деца със СОП, с тежки увреждания, в риск, с проблемно поведение; • Повишаване на възможността за кариерно ориентиране и развитие на учениците; • Осигуряване на специално оборудване, дидактически материали при евентуално наличие на деца с тежки увреждания в бъдеще; • Работа с родителите; • Стимулиране на раждаемостта;	• Увеличаване на броя на децата със СОП, в риск, с тежки увреждания; • Намаляване на раждаемостта и следователно намаляване на децата и учениците; • Свиване на свободното време на децата; • Негативно отношение на обществото към образованието; • Ниска заинтересованост от родителите; • Постоянни и обемни изменения в нормативната уредба; • Недостигащи финансови средства за осигуряване на подходяща образователна среда, съгласно държавните образователни стандарти; • Недостатъчно финансови средства за стимулиране развитието на творческите заложби на децата и учениците.

V. Обобщения и изводи от анализа

На база на изведената по-горе информация може да се обобщи картината в община Долна баня по следният начин. В трите учебни заведения ДГ „Ю. Гагарин”, СУ „Н. Рилски” и ПГ „Хр. Ботев” са обхванатa 713 деца на възраст от 2 до 19 години. Те получават равен достъп до качествено образование, осигурявайки подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и

уменията им, което е в съответствие и с индивидуалните им образователни потребности.

От получените статистически данни може да се обобщи следната информация към ноември 2019г.:

Деца в риск	**Деца със СОП**	**Деца с множество и тежки увреждания**
данни на училища – 11 бр. данни на ОЗД – 50 бр.	15 бр.	0

В учебните заведения на територията на община Долна баня се прилагат елементи от общата подкрепа за личностно развитие, които представляват базисни грижи за физическото, психичното и социалното благополучие, мотивиращи и развиващи интересите и дейностите на децата и учениците.

Дейностите от общата подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 на ЗПУО, с които не всички учебни заведения могат самостоятелно да се справят и изискват общинско координиране са:

- **кариерно ориентиране** на учениците в училищното образование, включващо взаимнодопълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда (ЗПУО чл. 180);
- **грижа за здравето** се осигурява чрез гарантиране на достъп на децата и учениците до медицинско обслужване и програми за здравно образование и за здравословен начин на живот (ЗПУО чл. 183), в съответствие с държавният образователен стандарт за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование. Здравето на децата и учениците се наблюдава от медицински специалисти, работещи в разкритите здравни кабинети в ДГ „Ю. Гагарин” и СУ „Н. Рилски”.
- **логопедична работа**;
- **поощряване с морални и материални награди на децата и учениците**- морални и материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование могат

да се учредяват от Министъра на образованието и науката, Началника на Регионалното управление на образованието, Кмета на общината и Директора на институцията (ЗПУО чл. 184);

- **ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения**- при работата с учениците институциите в системата на предучилищното и училищното образование основават дейността си на принципа на превенцията на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях, като тези мерки се прилагат към всички ученици в обща класна стая по ред, определен в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование (ЗПУО чл. 17, ал.5);

Що се отнася до елементите на допълнителната подкрепа за личностно развитие, те са по-специфични и изискват сериозна подготовка и специализация. Поради тази причина те трудно биха могли да се извършват при необходимост самостоятелно от всяко училище, а изискват координирана общинска политика. Такива са:

- **психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания**;
- **осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти**;
- предоставяне на **обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания**.

Освен това има сформиран Екип за предоставяне на подкрепа за личностно развитие /ЕПЛР/ на децата и учениците в СУ „Н. Рилски” в съответствие със законовите изисквания, който работи по прилагане на елементи от общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците, съгласно изискванията на новия Закон.

VI. Заключение

В община Долна баня има изградена и добре функционираща система за предучилищно и училищно образование за обезпечаване на общата подкрепа за личностно развитие, която се осигурява там, където са детето и ученикът- в детската градина и в училищата. Тези институции трябва да отговорят на новите предизвикателства и да предложат нова визия за развитие пред традиционните образователни модели и традиционните форми на общуване. Акцентът трябва да е върху

развитието на личността на детето и ученика, с неговата автономност и свобода на избор, право на личен стремеж към преуспяване и благоденствие, принадлежност, участие и отговорност към множество общности и групи едновременно.

Организирането и осигуряването на дейностите за подкрепа на личностното развитие на територията на община Долна баня е динамичен процес, който подлежи на оптимизиране в съответствие с разпоредбите на ЗПУО, с променящите се потребности на образователната система и на децата като цяло, което налага координация на действията между всички участници в образователния процес и органи на управление на централно и местно ниво, с цел осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на всяко дете и ученик.

Настоящият Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Долна баня, Софийска област е приет с Решение №25, взето с Протокол №3 от редовно заседание на Общински съвет град Долна баня, проведено на 23.12.2019 година.